

भारत का राजपत्र

The Gazette of India

भारताचे राजपत्र

असाधारण

EXTRAORDINARY

असाधारण

भाग 12 अनुभाग 1

Part XII Section 1

भाग बारा अनुभाग १

प्राधिकार से प्रकाशित

PUBLISHED BY AUTHORITY

प्राधिकाराद्वारे प्रकाशित

सं. 2]	नई दिल्ली, 9 जुलाई 1990/18 आषाढ (शक) 1912	[खण्ड 1
No. 2]	NEW DELHI, 9th JULY 1990/18 ASHADH (SAKA) 1912	[Vol. 1
अंक 2]	नवी दिल्ली, 9 जुले 1990/18 आषाढ (शके) 1912	[खंड 1

स्वतंत्र संकलन म्हणून काईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

विधि और न्याय मंत्रालय

(विधायी विभाग)

नई दिल्ली, दिनांक 9 जुलाई 1990/18 आषाढ (शक) 1912

(1) दि ड्रग्ज ऑन्ड कॉस्मेटिक्स ऑफ्ट, 1940 ; (2) दि शेडचुल्ड कास्ट्स ऑन्ड शेडचुल्ड ट्राइब्स ऑर्डर्स (अमेंडमेंट) ऑफ्ट, 1976 ; के मराठी अनुवाद राष्ट्रपति के प्राधिकार से प्रकाशित किये जाते हैं और ये प्राधिकृत पाठ (केंद्रिय विधि) अधिनियम, 1973 (1973 का 50) की धारा २ के खण्ड (क) के अधीन उनके मराठी प्राधिकृत पाठ समझे जाएंगे।

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE
(LEGISLATIVE DEPARTMENT)

New Delhi, 9th July 1990/18 Ashadh (Saka) 1912

The Translations in Marathi of the (1) The Drugs and Cosmetics Act, 1940; (2) The Scheduled Castes and Scheduled Tribes Orders (Amendment Act) 1976 are hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be the authoritative texts thereof in Marathi under clause (a) of section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

भाग बारा—१०

(७०)

अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जनजाती आदेश (विशेषधन) अधिनियम, १९७६

(१९७६ चा अधिनियम क्रमांक १०८)

[दिनांक १ मार्च १९८१ रोजी यथाविधान]

[१८ सप्टेंबर, १९७६]

अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जनजाती यांच्या याहांमध्ये विवक्षित जाती आणि जनजाती समाविष्ट करण्याचा आणि अशा याच्यांमध्ये विवक्षित जाती आणि जनजाती वगळण्याचा व अशा समाविष्टमुळे आणि वगळणुकीमुळे जेववर संसद व विधानसभा भतादारसंघांच्या प्रतिनिधित्वाचे पुनःसमायोजन करणे आवश्यक होत असेल तेववर, अशा पुनःसमायोजनाचा आणि त्याच्याशी निगडित असलेल्या बाबींचा उपबंध करण्यासाठी अधिनियम.

भारतीय गणराज्याच्या सत्ताविसाव्या वर्षी संसदेकडून पुढीलप्रमाणे अधिनियमित होवो :—

१. (१) या अधिनियमास 'अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जनजाती आदेश (विशेषधन) संक्षिप्त नाव अधिनियम, १९७६' असे म्हणता येईल.

(२) केंद्र शासन, शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नियत करील अशा *दिनांकास तो अंमलात येईल.

२. या अधिनियमात, संदर्भामुळे अन्यथा आवश्यक नसेल तर,—

(क) "जनगणना प्राधिकरण" याचा अर्थ, महा निबंधक आणि त्या नात्याने भारताचा जनगणना आयुक्त असा आहे;

(ख) "आयोग" याचा अर्थ, राष्ट्रपतींनी संविधानाच्या अनुच्छेद ३२४ खाली नियुक्त केलेला निवडणूक आयोग असा आहे;

(ग) "परिसीमन अधिनियम" याचा अर्थ, 'परिसीमन अधिनियम, १९७२' (१९७२ चा ७६) असा आहे;

(घ) "मागील जनगणना" याचा अर्थ, भारतात १९७१ मध्ये केलेली जनगणना असा आहे;

(इ) "अनुसूचित जाती आदेश" याचा अर्थ, राष्ट्रपतींनी संविधानाच्या अनुच्छेद ३४१ खाली काढलेला 'संविधान (अनुसूचित जाती) आदेश, १९५०' असा आहे;

(च) "अनुसूचित जनजाती आदेश" याचा अर्थ, राष्ट्रपतींनी संविधानाच्या अनुच्छेद ३४२ खाली काढलेला 'संविधान (अनुसूचित जनजाती) आदेश, १९५०' अणि 'संविधान (अदमान व निकोबार बेटे) अनुसूचित जनजाती आदेश, १९५१' असा आहे;

(झ) "राज्य" याचा अर्थ, अनुसूचित जाती आदेश आणि अनुसूचित जनजाती आदेश यांमध्ये समाविष्ट केलेले राज्य असा आहे, आणि त्यामध्ये अदमान व निकोबार बेटांच्या संघ-राज्यक्षेत्राचा समावेश होतो.

३. याद्वारे अनुसूचित जाती आदेश हा, पहिल्या अनुसूचीमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या पद्धतीने आणि अनुसूचित जाती आदेशाचे विशेषधन.

४. याद्वारे अनुसूचित जनजाती आदेश हा, दुसऱ्या अनुसूचीमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या पद्धतीने आणि अनुसूचित जनजाती आदेशाचे विशेषधन.

५. (१) या अधिनियमाच्या प्रारंभानंतर होईल तितक्या लवकर प्रत्येक राज्यातील अनुसूचित जातीची अनुसूचित जातीची किंवा, प्रकरणपत्रवे, अनुसूचित जनजातीची लोकसंख्या मागील जनगणनेमध्ये जशी होती तशी जनगणना आणि अनुसूचित जनजातीची लोकसंख्या प्राधिकरणाकडून अजमावली जाईल किंवा अंदाजे ठरवली जाईल.

(२) जेव्हा कलम ३ किंवा कलम ४ द्वारे केलेल्या विशेषधनामुळे,—

(क) उक्त कलमांमध्ये उल्लेखिलेल्या आदेशांना जोडलेल्या अनुसूचीच्या कोणत्याही भागांमध्ये कोणत्याही जातीच्या किंवा जनजातीच्या संविधात एवाचा राज्यातील जो कोणताही स्थानिक भाग विनिर्दिष्ट केला असेल त्याचे क्षेत्र बदलून अशा जातीच्या किंवा जनजातीच्या संविधात अधिक विस्तृत क्षेत्र विनिर्दिष्ट करण्यात येईल तेव्हा, जनगणना प्राधिकरण मागील जनगणनेमध्ये आणि ज्या तत्पूर्व जनगणनेमध्ये वाढीव क्षेत्राच्या संविधात त्या जातीची किंवा जनजातीची लोकसंख्या अजमावली होती अशा कोणत्याही पूर्व जनगणनेमध्ये अजमावल्याप्रमाणे त्या जातीची किंवा जनजातीची लोकसंख्या विचारात

जातीची लोकसंख्या निश्चित करणे.

*२७ जुलै १९७७—मारताचे राजपत्र, असाधारण, मार्ग दोन, विभाग ३ (दोन), दिनांक २७ जुलै, १९७७ (प. २३९७), एस.बी. ५८९ (ई) पहा.

येईल आणि उक्त विशोधनाद्वारे यज्ञाच्या संबंधात अशी जात किंवा जनजाती विनिर्दिष्ट केलेली आहे अशा राज्याची किंवा, प्रकरणपरत्वे, विभागाची, जिल्हाची, तालुक्याची, तहसीलाची, पोलीस ठाप्याची, विकास गटाची किंवा अन्य प्रादेशिक विभागाची सर्वसाधारण लोकसंख्या पूर्वीकृत अशी पूर्व जनगणना आणि मागील जनगणना याच्या दरम्यान यज्ञ प्रमाणात वाढली असेल किंवा जगाली असेल त्या प्रमाणात त्या जातीची किंवा जनजातीची लोकसंख्यादरम्याक आकडेवारी वाढवून किंवा कमी करून १ एप्रिल, १९७१ रोजी असल्याप्रमाणे ती लोकसंख्या निश्चित करील.

(ब.) जी कोणतीही जात किंवा जनजाती ही एखाद्या राज्याच्या किंवा त्याच्या भागाच्या संबंधात अनुसूचित जात तसेच अनुसूचित जनजाती म्हणून दोन्ही प्रकारे मानली जाते अशी जात किंवा जनजाती त्या राज्याच्या किंवा त्याच्या भागाच्या संबंधात फक्त अनुसूचित जात किंवा अनुसूचित जनजाती म्हणून विनिर्दिष्ट करून बदल करण्यात येईल तेव्हा, जनगणना प्राधिकरण मागील जनगणनेमध्ये अजमावल्याप्रमाणे अशा अनुसूचित जातीची किंवा अनुसूचित जनजातीची लोकसंख्या विचारात घेईल :

परंतु, त्या जातीची किंवा जनजातीची लोकसंख्या मागील जनगणनेमध्ये किंवा कोणत्याही तत्पूर्व जनगणनेमध्ये अजमावली नसेल आणि त्या प्राधिकरणाच्या भूमि ती अगदी अल्प असेल तर, जनगणना प्राधिकरणाने त्या अनुसूचित जातीची किंवा जनजातीची १ एप्रिल, १९७१ रोजी असल्याप्रमाणे जनगणना निश्चित करण्याची आवश्यकता असणार नाही.

स्पष्टीकरण.—जेव्हा कोणत्याही जातीची किंवा जनजातीची खंड (क) मध्ये उल्लेखिलेल्या कोणत्याही वाढीव क्षेत्राच्या संबंधातील लोकसंख्या मागील एकाहून अधिक जनगणनामध्ये अजमावलेली असेल तेव्हा, जनगणना प्राधिकरण त्या खंडाच्या प्रयोजनार्थ, मागील जनगणनेला जास्तीत जास्त नजीक असणाऱ्या तत्पूर्व जनगणनेमध्ये अजमावल्याप्रमाणे अशा जातीची किंवा जनजातीची लोकसंख्या विचारात घेईल.

(३) पोटकलम (२) खाली अजमावलेली किंवा निश्चित केलेली लोकसंख्या जनगणना प्राधिकरणाकडून 'भारताचे राजपत्र' यामध्ये अधिसूचित करण्यात येईल.

(४) अशा रीतीने अधिसूचित केलेली लोकसंख्या ही मागील जनगणनेमध्ये अजमावलेली संबद्ध लोकसंख्या असल्याच मानले जाईल आणि त्यामुळे पूर्वी प्रकाशित झालेली कोणतीही आकडेवारी निष्प्रभावी होईल; आणि अशा रीतीने अधिसूचित केलेली आकडेवारी अंतिम असेल आणि ती कोणत्याही न्यायाल्यामध्ये प्रश्नस्पृष्ट करता येणार नाही.

निवडणूक आयोगाने

६. (१) कलम ५ खाली कोणत्याही राज्याची लोकसंख्या दर्शवणारी आकडेवारी अधिसूचित मतदारसंघाचे करण्यात आल्यानंतर यापुढे दिल्याप्रमाणे आयोगाने विशोधित केला तसा 'संसदीय व विधानसभा मतदार-पुनःसमायोजन आदेश, १९७६' यामध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे राखीव जागाच्या संख्येच्या आधारे, करणे. त्या राज्याच्या अनुसूचित जातीना किंवा, प्रकरणपरत्वे, अनुसूचित जनजातीना योग्य प्रतिनिधित्व देण्याच्या प्रयोजनार्थ, संविधानाचे अनुच्छेद ८१, १७०, ३३० आणि ३३२ याचे, परिसीमन अधिनियमाच्या कलम ८ चे आणि या अधिनियमाचे उपबंध विचारात घेऊन, (अशा आदेशामध्ये दिल्याप्रमाणे कोणत्याही मतदारसंघाची व्याप्ती न वदलता) त्या आदेशामध्ये आवश्यक असतील अशी विशोधने करणे हे आयोगाचे कर्तव्य असेल, आणि 'लोकप्रतिनिधित्व अधिनियम, १९५०' (१९५० चा ४३) पाला जोडलेली पहिली अनुसूची व दुसरी अनुसूची तदनुसार विशोधित झाली असल्याचे मानण्यात येईल.

(२) पोटकलम (१) खाली कोणतीही विशोधने करताना, आयोग, आवश्यक असेल तेथवर, परिसीमन अधिनियमातील कलम ९ च्या पोटकलम (१) मधील खंड (ग) आणि खंड (घ) चे उपबंध विचारात घेईल.

(३) आयोग—

(क) आपले विशोधनासंबंधीचे प्रस्ताव 'भारताचे राजपत्र' यामध्ये आणि संबंधित राज्याच्या शासकीय राजपत्रामध्ये आणि स्वतःला योग्य वाटेल अशा अन्य रीतीने प्रकाशित करील;

(ख) कोणत्या दिनांकानंतर अशा प्रस्तावांवर आयोग अधिक विचार करील ते विनिर्दिष्ट करील;

(ग) अशा विनिर्दिष्ट दिनांकापूर्वी आयोगाकडे आलेल्या अशा सर्व आक्षेपांचा व सुचनांचा विचार करील; आणि

(घ) त्यानंतर आदेशामध्ये आवश्यक ती विशोधने करील.

आयोगाची ७. (१) या अधिनियमाखाली आपली कर्तव्ये पार पाडीत असताना, आयोग आपली कार्यपद्धती आणि निश्चित करील आणि दावाची संपरीक्षा करीत असताना, दिवाणी न्यायाल्याला 'दिवाणी प्रक्रिया त्याच्या शक्ती, संहिता, १९०८' (१९०८ चा ५) पाखाली पुढील बाबीसंबंधी असतात त्या सर्व शक्ती त्याला असतील, त्या बाबी अशा :—

(क) साक्षीदारांना समन्स पाठविणे व त्यांना उपस्थित राहण्यास माज पाडणे;

(ख) कोणताही दस्तऐवज हजर करण्यास फर्माविणे; आणि

(ग) कोणत्याही न्यायाल्याकडून किंवा कायांल्याकडून कोणताही सार्वजनिक अमिलेख मागवणे.

(२) आयोगाला, त्याच्या विचाराधीन असलेल्या कोणत्याही बाबीच्या दृष्टीने, त्याच्या मते उपयुक्त असतील किंवा संबंध असतील अशा कोणत्याही मुद्दांवरील किंवा अशा गोट्टीसंबंधीची कोणतीही भाहिती एखाद्या व्यक्तीने सादर करावी असे तिळा फरमाविण्याची शक्ती असेल.

(३) आयोग म्हणजे 'फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३' (१९७४ चा २) याची कलमे ३४५ व ३४६ यांच्या प्रयोजनार्थं दिवाणी न्यायालय असल्याचे मानले जाईल.

स्पष्टीकरण.—साक्षीदारांना उपस्थित राहण्यास भाग पाडण्याच्या प्रयोजनार्थ, आयोगाच्या अधिकारितेच्या स्थानिक मर्यादा म्हणजे भारताच्या राज्यक्षेत्राच्या सीमा असतील.

८. (१) आयोग 'संसदीय व विधानसभा भतदारसंघाचे परिसीमन आदेश, १९७६' यामध्ये विशोधनांचे प्रकाशन त्याने केलेली विशोधने, 'भारताचे राजपत्र' यामध्ये आणि संबंधित राज्याच्या शासकीय राजपत्रांमध्ये आणि ती अंमलात प्रकाशित करवील.

(२) 'भारताचे राजपत्र' यामध्ये प्रकाशित झाल्यावर, अशा प्रत्येक विशोधनाला कायद्याचे बळ प्राप्त होईल आणि ते कोणत्याही न्यायालयात प्रश्नास्पद करता येणार नाही.

(३) 'भारताचे राजपत्र' यामध्ये असे प्रकाशन झाल्यानंतर, होईल तितक्या लवकर, असे प्रत्येक विशोधन लोकमध्ये पुढे आणि संबंधित राज्यांच्या विधानसभांमध्ये ठेवले जाईल.

(४) पोटकलम (५) च्या उपबंधांच्या अधीनतेने, आयोगाने 'संसदीय व विधानसभा भतदारसंघाचे परिसीमन आदेश, १९७६' मध्ये केलेल्या कोणत्याही विशोधनांमुळे जे आवश्यक होईल आणि अशा विवोधित आवेशामध्ये जाबाबत उपबंध केला आहे असे, क्षेत्रीय भतदारसंघाच्या लोकसभेतील आणि राज्याच्या विधानसभेतील प्रतिनिधित्वाचे पुनःसमायोजन, अशी विशोधने पोटकलम (१) खाली 'भारताचे राजपत्र' यामध्ये प्रकाशित झाल्यानंतर घेतल्या जाणाऱ्या लोकसभेच्या किंवा, प्रकरणपरत्वे, विधानसभेच्या प्रत्येक निवडणुकीच्या संबंधात लागू होईल आणि 'लोक प्रतिनिधित्व अधिनियम, १९५०' (१९५० चा ४३) मध्ये समाविष्ट असलेल्या प्रतिनिधित्वविषयक उपबंधांना निष्प्रभावी करून यांप्रमाणे लागू होईल.

(५) पूर्वगामी पोटकलमांमध्ये समाविष्ट असलेली कोणतीही गोष्ट, या अधिनियमाखाली आयोगाने केलेल्या विशोधनांचे पोटकलम (१) खाली 'भारताचे राजपत्र' यामध्ये प्रकाशन झाल्याच्या दिनांकी विद्यमान असणाऱ्या, लोकसभेतील किंवा एखाद्या राज्याच्या विधानसभेतील प्रतिनिधित्वावर परिणाम करणार नाही.

९. (१) आयोग, वेळेवेळी, 'भारताचे राजपत्र' यामधील आणि संबंधित राज्याच्या शासकीय निवडणक आयोगाच्या अन्य राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे,—

(क) या अधिनियमाखाली विशोधित केल्याप्रमाणे, 'संसदीय व विधानसभा भतदारसंघाचे परिसीमन आदेश, १९७६' मधील कोणतीही मुद्रणाची चुक किंवा कोणत्याही अनवधानाने झालेल्या चूकभूलीमुळे होणारी कोणतीही चूक दुरुस्त करू शकेल; आणि

(ख) जेव्हा उक्त आदेशामध्ये उल्लेखिलेल्या कोणत्याही जिल्हाच्या किंवा कोणत्याही क्षेत्रीय विभागाच्या सीमा किंवा त्याचे नाव यात बदल करण्यात आला असेल तेव्हा, हा आदेश अद्यावत करण्यासाठी स्वतःला आवश्यक किंवा समयोचित वाटतील अशी विशोधने करू शकेल.

(२) या कलमाखालील प्रत्येक अधिसूचना, ती काढण्यात आल्यानंतर, होईल तितक्या लवकर, लोकसभेपुढे आणि संबंधित राज्याच्या विधानसभेपुढे ठेवण्यात येईल.

१०. जनगणना प्राधिकरणाने अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जनजाती यांची लोकसंख्या अधिनियमाच्या निश्चित करण्यासाठी किंवा आयोगाने भतदारसंघाच्या पुनःसमायोजनासाठी केलेल्या सर्व गोष्टी आणि प्रारंभापर्वी केलेल्या सर्व उपायप्रमाणे, जेथवर त्या या अधिनियमाच्या उपबंधांनुसुप्त असतील तेथवर त्या, जून काही कृती विधिग्राह्य हे उपबंध अशा गोष्टी केल्या जाण्याच्या किंवा अशा उपायप्रमाणे केल्या जाण्याच्या वेळी अंमलात असावेत करणे. त्याप्रमाणे या उपबंधाखाली करण्यात आल्या असल्याचे मानले जाईल.

पहिली अनुसूची (कलम ३ पहा)

'संविधान (अनुसूचित जाती) आदेश, १९५०' यामध्ये—

(क) परिच्छेद २ यात, "सतरा" या शब्दाएवजी "एकोणीस" हा शब्द घातला जाईल;

(ख) परिच्छेद ४ ऐवजी पुढील परिच्छेद घातला जाईल :—

"४. एखादे राज्य अथवा एखादा जिल्हा किंवा त्याचा अन्य प्रादेशिक विभाग यासंबंधी या आदेशात असलेल्या कोणत्याही निर्देशाचा अर्थ, १ मे, १९७६ रोजी रचना करण्यात आल्याप्रमाणे ते राज्य, तो जिल्हा किंवा तो अन्य प्रादेशिक विभाग यांचा निर्देश म्हणून लावण्यात येईल."

(ग) अनुसूचीऐवजी पुढील अनुसूची घालावी :—

“अनुसूची

भाग १ रा—आश्च प्रदेश

१.	आदि आंध्र	३१.	मदासि कुरुवा, मादरि कुरुवा
२.	आदि द्विष्ठ	३२.	मादिंगा
३.	अनामुक	३३.	मादिगादासु, मष्टीन
४.	आरे भाल	३४.	महार
५.	अरुंथतिय	३५.	भाला
६.	अरव भाल	३६.	भाला दासरि
७.	बारिकी	३७.	भाला दासु
८.	बावुरी	३८.	भाला हळ
९.	बेड़ जंगम, बुड़ग जंगम	३९.	भाला जंगम
१०.	बिड्ल	४०.	भाला मस्ति
११.	बैगारा	४१.	भाला साले, नेटकानि
१२.	चचटि	४२.	भाला सन्यासी
१३.	चलवादि	४३.	भांग
१४.	चमार, मोची, मुचि	४४.	भांग गारोडी
१५.	चंमार	४५.	भन्ने
१६.	चंडाल	४६.	मट्टि
१७.	डक्कल, डोक्कलवार	४७.	मातंगि
१८.	दडासि	४८.	मेहतर
१९.	द्वार	४९.	मिता अथ्यलवार
२०.	डोम, डोम्बार, पैडी, एनो	५०.	मुण्डला
२१.	एल्लमल्वार, घेल्लमालवांडलु	५१.	पाकि, मोटि, तोटि
२२.	धासी, हड्डी, रेल्ल चचन्दि	५२.	पम्बड, पम्बण्ड
२३.	गोडागाल्ली	५३.	पमिडी
२४.	गोडारी	५४.	पंचम, पेरिया
२५.	गोसर्गी	५५.	रेल्लि
२६.	होलया	५६.	सामगार
२७.	होलया दासरि	५७.	सम्बन
२८.	जग्गलि	५८.	सप्त्रु
२९.	जम्बुदुलु	५९.	सिन्दोल्लु, चिन्दोल्लु
३०.	कोल्पुलवांडलु		

भाग २ रा—आसाम

१.	बांस फर	९.	कैबर्टं, जालिया
२.	भैईमाली, माली	१०.	लालबेगी
३.	वृत्तियाल-बनिया, बनिया	११.	माहरा
४.	धुपी, धोबी	१२.	मेहतर, भंगी
५.	डुगला, ढोली	१३.	मुचि, क्रृषि
६.	हिरा	१४.	नामशूद्र
७.	जालफेवट	१५.	फटनी
८.	झालो, मालो, झालो-मालो	१६.	सूत्रधार

भाग ३ रा—विहार

१.	वांतर	१२.	धासी
२.	बाउरी	१३.	हलालखोर
३.	मोगता	१४.	हाडी, मेहतर, भंगी
४.	मुइया	१५.	कंजर
५.	मुमिज (उत्तर छोटा नागपूर व दक्षिण छोटा नागपूर विभाग आणि संथाळ परगणा जिल्हा दग्गळून)	१६.	कुरारियार
६.	चमार, मोची	१७.	लालबेगी
७.	चौपाल	१८.	मुसहर
८.	दबगर	१९.	नट
९.	धोबी	२०.	पान, स्वासी
१०.	डोम, धनगद	२१.	पासी
११.	दुसाघ, धारी, प्ररही	२२.	रजवार
		२३.	तूरी

भाग ४ था—गुजरात

१. अगेर	१३. हलसार, हसलार, हुलस्वार, हलस्वार
२. बाकड, बेट	१४. होलार, वलहर
३. बावा-डेढ, डेढ-साधु	१५. होलेय, होलेर
४. भांवी, भांभी, असादह, असोदी, चमा- दिया, चमार, चांभार, चमगार, हरलया, हरली, खालपा, मचिगार, मोतीगार, मादर, मादिग, मोची, नालिया, तेलांगु मोची, कामटी मोची, राणीगार, रोहिदास, रोहित, सामगार.	१६. लिंगा डेर
५. भंगी, महतर, ओलाना, रुखी, मलकाना, हलालबोर, लालबेगी, वाल्मीकि, कोरार, झाडमल्ली	१७. महार, तराल, धेगु मेगु
६. चलवादि, चप्पय	१८. महायावशी, धेड, धेढ, बणकार, मश्वरण- कर, अंत्यज
७. चेन्नादासर, होलेय दासर	१९. मांग, मातंग, मिणिमादिग
८. डंगरिया	२०. मांग-गारडी
९. ढोर, कक्कया, कंकया	२१. मेघवल, मेघवाल, मेघवार
१०. गरमातंग	२२. मुक्री
११. गरोडा, गरो	२३. नाडिया, हाडी
१२. हल्लीर	२४. पासी
	२५. सेनवा, शेनवा, चेनवा, सेडगा, रावत
	२६. शिमलिया
	२७. थोरी
	२८. तीरगार, तीरबन्द
	२९. तुरी
	३०. तुरी बरोत, देढ बरोत

भाग ५ था—हरियाणा

१. आद धर्मी	१९. कबीरपंथी, जुलाह
२. बाल्मीकि, चूहड़ा, भंगी	२०. खटीक
३. बंगाली	२१. कोरी, कोली
४. बराड, बुराड, बेराड	२२. मरीजा, मरेचा
५. बटवाल	२३. मजहबी
६. बौरिया, बावरिया	२४. मेघ
७. बाजीगर	२५. नट
८. मंजडा	२६. ओड
९. चमार, जटिया चमार, रेहगड, रैगड, रामदासी, रविदासी	२७. पासी
१०. चनाल	२८. पेरना
११. डागी	२९. फरेरा
१२. दड़ै	३०. सनहाय
१३. ढेहा, हैया, ढेआ	३१. सनहाल
१४. धानक	३२. सांसी, भेड़कूट, मनेश
१५. ढोगरी, ढांगरी, सिमी	३३. सन्सई
१६. डुमना, महाशय, डूम	३४. सपेला
१७. गगडा	३५. सरेडा
१८. गंडीला, गण्डील, गोन्डोला	३६. सिकलीगर
	३७. सिरकीबंद

भाग ६ था—हिमाचल प्रदेश

१. आद धर्मी	१६. छिम्बे, धोबी
२. बांडी, नागलू	१७. दागी
३. बाल्मीकि, भंगी, चूहड़ा, चूडा, चूहडे	१८. दड़ै
४. बांधेला	१९. दराई, दरयाई
५. बंगाली	२०. दाऊले, दावले
६. बंजारा	२१. ढाकी, तूरी
७. बांसी	२२. धानक
८. बरड	२३. धाओगरी, धुआई
९. बराड, बुराड, बेराड	२४. धोगरी, धोगरी, सिमी
१०. बटवाल	२५. डूम, डूमना, डुमना, डुमने, महाशय
११. बौरिया, बावरिया	२६. गगडा
१२. बाजीगर	२७. गंधीला, गंडील गोंडोला
१३. मंजडा, मंजडे	२८. हाली
१४. चमार, जटिया चमार, रेहगड, रैगड, रामदासी, रविदासी, रामदासिया मोची	२९. हेसी
१५. चनाल	३०. जोगी

भाग ६ वा—हिंदूचल प्रदेश—चालू

३१.	जुलाहा, जुलाहे, कबीरपंथी, कीर	४४.	फेडा, फेरेडा
३२.	कमोह, डगोली	४५.	रेहाड, रेहाडा
३३.	करोक	४६.	सनहाई
३४.	खटीक	४७.	सनहाल
३५.	कोरी, कोली	४८.	सांसी, मेडकूट, मनेश
३६.	लोहार	४९.	सन्सोई
३७.	भरीजा, मरेचा	५०.	सपेला
३८.	मजहबी	५१.	सरडे, सरेडा, सराडे, सिरयाडे, सरेहडे
३९.	मेघ	५२.	सिकलीगर
४०.	नट	५३.	सिपी
४१.	ओड	५४.	सिरकीबंद
४२.	पासी	५५.	तेली
४३.	पेरना	५६.	ठिठियार, ठठेरा

भाग ७ वा—कर्नाटक

१.	आदि आंध	३५.	गंटी चोर
२.	आदि द्रविड	३६.	गारोडा, गरो
३.	आदि कर्नाटक	३७.	गोडडा
४.	आदीय (कूर्ग जिल्ह्यामध्ये)	३८.	गोसवी
५.	आगेर	३९.	हल्लीर
६.	आजिला	४०.	हल्सार, हस्लार, हुलस्वार, हल्स्वार
७.	अनामुक	४१.	हंदी जोगी
८.	आर्वमाला	४२.	हस्ला
९.	अरुंथयियार	४३.	होलार, वलहार
१०.	आर्वमाला	४४.	होलाय, होलेर, होलेय
११.	बैरा	४५.	होलेयादासरी
१२.	बाकड	४६.	जगगली
१३.	बंट (बेळगाव, विजापुर, धारवाड, उत्तर कॅनरा या जिल्ह्यामध्ये)	४७.	जम्बुवुल
१४.	बकुडा	४८.	कडेयन
१५.	बालगाई	४९.	कल्लादि
१६.	बंडी	५०.	केपमारी
१७.	बंजारा, लंबाणी	५१.	कोलपुलवाण्डल
१८.	बथडा	५२.	कसा
१९.	वेडा जंगम, बुडग जंगम	५३.	कौरच
२०.	बेल्लारा	५४.	कोरम
२१.	मंगी, मेहतर, ओलगाना, रुची, मलकाना, हलालखोर, लालबेंगी, बालमीकि, कोरार, झाडमली	५५.	कोटेगार, मैत्री
२२.	मंबी, भंभी, असादल, आसोदी, चमडिया, चमार, चंभार, चांमगार, हरलय्या, हरली, खलपा, यद्वीगार, मोचिगार, मादार, मादिंग, मोची, मुची, तेलगु-मोची, कामाटि-मोची, शांगीगार, रोहिदास, रोहित, सामगार	५६.	कुडुम्बन
२३.	भोवी	५७.	कुरवान
२४.	विडल	५८.	लिंगाडेर
२५.	व्यागरा	५९.	मचला
२६.	चविकलियान	६०.	मदारी
२७.	चलावादि, चलवादि, चन्नेया	६१.	मदिंग
२८.	चांडाल	६२.	महार, तराल, धेगु मेगु
२९.	चेन्नादासर, होलेयादासर	६३.	माहयावंशी, धेड, बणकर, माह बणकर
३०.	दव्वकल, दोक्कलवार	६४.	मैला
३१.	दव्वकर्लिंगा	६५.	माल
३२.	डोर, कव्वकय्या, कंकय्या	६६.	मालदासरी
३३.	डोम, डोम्बर, पैडी, पानो	६७.	मालहंशाई
३४.	एल्लमलवार, मेल्लमलवार्ड्डु	६८.	मालजंगम

भाग ७ वा—कर्नाटक—चालू

७६.	माविलन	८९.	पश्चिमिडि
७७.	मेघवाल, मंगवार	९०.	परदीयान, परथ्या
७८.	मोगेर	९१.	परवन
७९.	मुक्की	९२.	राणीयार
८०.	मुडाला	९३.	समावार
८१.	नाडिया, हाडी	९४.	सम्बन
८२.	नलकड्य	९५.	सपरी
८३.	नलकेयव	९६.	सिल्लेकियथस
८४.	नायाडि	९७.	सिंधोलू, चिंदोलू
८५.	पाले	९८.	सुडुम्बु, सिद्ध
८६.	पल्लन्	९९.	तोटि
८७.	पम्बाडा	१००.	तीरापार, तीरबन्द
८८.	पंचम	१०१.	वल्लुवन

भाग ८ वा—केरळ

१.	आदि आंष्ठा	३५.	मैला
२.	आदि द्रविड	३६.	मलयन ['राज्य पुनर्रचना अधिनियम १९५६' (१९५६ चा ३७) याच्या कलम ५ मधील पोटकलम (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे मलबार जिल्हातील क्षेत्र वगळून]
३.	आदि कर्नाटक	३७.	मण्णन
४.	अजिला	३८.	माविलन
५.	अहन्यथियर	३९.	मोगेर
६.	अस्यनवर	४०.	मुडाला
७.	बैरा	४१.	नलकेयव
८.	बकुडा	४२.	नलकाड्य
९.	बंडी	४३.	नायाडी
१०.	बथडा	४४.	पद्मन
११.	बेल्लारा	४५.	पल्लन्
१२.	भरतर	४६.	पल्लुवन
१३.	बोयत ['राज्य पुनर्रचना अधिनियम, १९५६' (१९५६ चा ३७) याच्या कलम ५ मधील पोटकलम (२) अन्वये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे मलबार जिल्हातील क्षेत्र वगळून]	४७.	पम्बाडा
१४.	चक्किलियान	४८.	पाणन
१५.	चमार, मुची	४९.	पंचम
१६.	चांडाल	५०.	परैयन, परथन, सोबवर
१७.	चेरमन	५१.	परवन
१८.	डोंबन	५२.	पतियन
१९.	गवार	५३.	पेहमण्णन
२०.	गोडागली	५४.	पुलयन, चेरमर
२१.	गोड्डा	५५.	पुलय, वेटुवन
२२.	गोसंगी	५६.	पुतिरई वण्णन
२३.	हस्ला	५७.	रणीया
२४.	होलेय	५८.	सामार
२५.	कडैयन	५९.	सम्बन
२६.	कवकलन	६०.	सेम्मान
२७.	कल्लाडी	६१.	तंडाळ
२८.	कणकक्ष, पदम्भ	६२.	धोटि
२९.	करिम्पालन	६३.	वल्लोन
३०.	कवर	६४.	वल्लुवन
३१.	कूसा	६५.	वण्णन
३२.	कुटन, कुडन	६६.	वेलन
३३.	कुडुम्बन	६७.	वेटन
३४.	कुरवन, सिद्धनार	६८.	वेदुवन

भाग ९ वा—मध्य प्रदेश

१. ओवलिया	२८. कंजर
२. बागरी, बागडी	२९. कातिया, पथरिया
३. बहना, बाहना	३०. खटीक
४. बलाही, बलाई	३१. कोली, कोरी
५. बांछडा	३२. कोतेवाल, (मिड, धार, देवास, गुना, ग्वालहेर, इंदोर, झाकुआ, खरगोन, मंदसौर, मुरैना, राजगढ, रत्लाम, शाजापुर, शिवपुरी, उज्जैन आणि विदिशा या जिल्ह्यांमध्ये)
६. वरहर, बसोड	३३. खगार, कनेरा, मिरधा
७. वरगुडा	३४. कुचवंधिया
८. वसोर, बुरड, बांसोर, बांसोडी, बांसफोड,	३५. कुम्हारे, (छतरपूर, दतिया, पन्ना, रीबा, सतना, शहडोल, सिधी आणि टिकमगढ या जिल्ह्यांमध्ये)
बसार	३६. महार, मेहरा, मेहर
९. वेडिया	३७. मांग, मांग गारोडी, मांग गारडी, दंखनी मांग, भांग महाशी, मदारी, गारडी, राधे-मांग
१०. वेलदार, सूनकर	३८. मेघवाल
११. मंगी, मेहतर, बालमीक, लालबेगी, धरकार	३९. मोघिया
१२. भानुमती	४०. मुसखान
१३. चडार	४१. नट, कालबेलिया, सपेरा, नवदिशार, कुबुतर
१४. चमार, चमारी, बेरवा, भांबी, जाटव, मोची, रैगड, नोना, रोहिदास, रामनामी, सतनामी, सूर्यवंशी, सूर्यरामनामी, अहिरवार, चमार मंगन, रेदास	४२. पारधी (मिड, धार, देवास, गुणा, ग्वालहेर, इंदोर, झाकुआ, खरगोन, मंदसौर, मुरैना, राजगढ, रत्लाम, शाजापुर, शिवपुरी, उज्जैन आणि विदिशा या जिल्ह्यांमध्ये)
१५. चिदार	४३. पासी
१६. चिकवा, चिकवी	४४. हज्जर
१७. चित्तार	४५. सांसी, सांसिया
१८. दहाइत, दहायत, दहात	४६. सिलावट
१९. देवर	४७. झमराळ
२०. धानुक	
२१. धेड, धेड	
२२. धोबी (मोपाळमध्ये रायसेन आणि सिहोर या जिल्ह्यांमध्ये)	
२३. डोहोर	
२४. डोम, डुमार, डोमे, डोमर, डोरिस	
२५. गांडा, गांडी	
२६. घासी, घसिया	
२७. होलिया	

भाग १० वा—महाराष्ट्र

१. अगेर	१४. व्यागारा
२. अनमुक	१५. चलवादी, चन्नया
३. आरेमाला	१६. चेन्नदासर, होलेया दासर, होलेया दसारी
४. आरवा माला	१७. डक्कल, डोक्कलवार
५. बहना, बहाना	१८. ढोर, कक्कया, कंकया, डोहोर
६. बाकड, बंट	१९. डोम, डुमार
७. बलाही, बलाई	२०. येल्लमलवार, येल्लमलवडलु
८. वसोर, बुरड, बांसोर, बांसोडी	२१. गंडा, गंडी
९. बेडा जंगम, बुडगा जंगम	२२. गरोडा, गरो
१०. बेडर	२३. घासी, घासीया
११. भांबी, भांभी, असादल, असोदी, चामडिया चमार, चमारी, चांभार, चमगार, हरळया, हराळी, खाल्ला, माचीगार, मोचीगार, मादर, मादिंग, मोची, तेलगू मोची, कामटी मोची, राणीगार, रोहिदास, नोना, रामनामी, रोहित, समगार, सामगारा, सतनामी, सूरज्यवंशी, सूरज्यरामनामी.	२४. हल्लीर
१२. भंगी, मेहतर, ओलगाना, रुखी, मलकाना, हलालखोर, लालबेगी, बालिमकी, कोरार झाडमल्ली.	२५. हल्सार, हसलार, हुलसवार, हलसवार
१३. विदला	२६. होलार, व्हलार
-
१४. कैकाडी [अकोला, अमरावती, भंडारा, वुलडाणा, नागपूर, वर्धा व यवतमाळ जिल्हे व राजुरा तालुका सोडून चंदपूर जिल्हा यात]	२७. होलिया, होलेर, होलेया, होलिया
१५. कटिया, पथरिया	२८. कैटिया
१६. खंगार, कनेरा, मिरधा	२९. खाटिक, चिकवा, चिकवी
१७. कोल्पूल-बंडलु	३०. कोल्पूल-बंडलु

भाग १० वा—महाराष्ट्र—चालू

३३.	कोरी	४७.	मांग गारोडी, मांग-गारूडी
३४.	लिंगडेर	४८.	मन्त्रे
३५.	मादी	४९.	मस्ती
३६.	मादिना	५०.	मेघवाल, मेघवार
३७.	महार, भेहरा, तराळ, थेग-थेग	५१.	मिठा अयलवार
३८.	माहायांवंशी, थेड, वणकर, मारू-वणकर	५२.	मुक्री
३९.	माला	५३.	नाडिया, हादी
४०.	माला दासरी	५४.	पासी
४१.	माला हुआई	५५.	सोसी
४२.	माला जंगम	५६.	शेणवा, चेणवा, सेडमा, रावत
४३.	माला मस्ती	५७.	सिंधोलू, चिंदोलू
४४.	माला साले, नेटकानी	५८.	तिरार, तिरबंदा
४५.	माला संत्यासी	५९.	तुरी
४६.	मांग, मातंग, मिनिमादिग, दलनी-मांग, मांग-म्हाशी, मदारी, गारूडी, राघेमांग		

भाग ११ वा—मणिपुर

१.	घृपी, धोबी	५.	पाटनी
२.	लॉई	६.	सूत्रधार
३.	मुच्ची, रघिवास	७.	येथिबी
४.	नामयूद्र		

भाग १२ वा—मेघालय

१.	बोसफोड	९.	कैबर्टं, जालिया
२.	भुइनमाली, माली	१०.	लालबेगी
३.	बृत्तियाल, बनिया, बनिया	११.	महरा
४.	घृपी, धोबी	१२.	मेहतर, भंगी
५.	डुगला, ढोली	१३.	मुच्ची, ऋषि
६.	हिरा	१४.	नामशूद्र
७.	जलकेवट	१५.	पाटनी
८.	झालो, मालो, झालो-मालो	१६.	सूत्रधार

भाग १३ वा—उड़ीसा

१.	आदि आंध्य	२२.	चेल्का, छेलिया
२.	अमान्त, अमात	२३.	दंडासी
३.	भौधेलिया	२४.	देवर
४.	बडेक	२५.	धनवार
५.	बाघेटी, बाघुटी	२६.	धोबा, धोबी
६.	बाजीकर	२७.	डोम, डोम्बो, डुरीया डोम
७.	बारी	२८.	दोसधा
८.	बारीकी	२९.	गंडा
९.	बासोर, बुरड	३०.	घंटरघडा, घंटरा
१०.	बाऊरी	३१.	घासी, घसिया
११.	बाऊटी	३२.	घोगिया
१२.	बावुरी	३३.	घुसुरिया
१३.	बेडिया, बेजिया	३४.	गोडगली
१४.	बेलदार	३५.	गोडरी
१५.	भाट	३६.	गोडरा
१६.	भोई	३७.	गोखा
१७.	चचटी	३८.	गोराईत, कोराईत
१८.	चकली	३९.	हाडडी, हाडी, हरी
१९.	चमार, मोची, मुची, सतनामी	४०.	ईरीका
२०.	चांडाल	४१.	जगली
२१.	चंद्वाई मार	४२.	कंडारा, कंडारा

भाग १३ वा—उड़ीसा—चालू

४३.	कारुआ	६९.	पाण, पाणो
४४.	कटिया	७०.	पंचम
४५.	केला	७१.	पाणिका
४६.	खड़ाल	७२.	पंका
४७.	कोडालो, खोडालो	७३.	पाणतन्त्रि
४८.	कोरी	७४.	पाप
४९.	कुम्मारी	७५.	पासी
५०.	कुरुंगा	७६.	पटिआल, पाटीकर, पान्नातन्त्रि, पटुआ
५१.	लवाण	७७.	रजना
५२.	लाहेरी	७८.	रेल्ली
५३.	मदारी	७९.	सबालिआ
५४.	मादिग	८०.	समासी
५५.	महरिया	८१.	सनेई
५६.	माला, झाला, मालो, झाला	८२.	सपरी
५७.	मांग	८३.	सीतिया, सांतिया
५८.	मांगण	८४.	सिधरिआ
५९.	मेहरा, महार	८५.	सिद्धरिया
६०.	मेहतर, भंगी	८६.	सियाल
६१.	मेवार	८७.	टमडिया
६२.	मुंडपोट्टा	८८.	टमुडिया
६३.	मुसहर	८९.	तानला
६४.	नगारची	९०.	तियार, तियोर
६५.	नामशूद्र	९१.	तुरी
६६.	पैडी	९२.	उजीआ
६७.	पैण्डा	९३.	वालमिकी, वालिमकी
६८.	पामीडी		

भाग १४ वा—पंजाब

१.	आदधर्मी	१९.	कबीरपंथी, जुलाहा
२.	वालमीकि, चूडा, भंगी	२०.	खटीक
३.	बंगाली	२१.	कोरी, कोली
४.	बरड, बुरड, बेरड	२२.	मरीजा, मरेचा
५.	बटवाल	२३.	मजहबी
६.	बौरिया, बावरिया	२४.	मेघ
७.	बाजीगर	२५.	नट
८.	भंजडा	२६.	ओड
९.	चमार, जटिया चमार, रेहगड, रैगड,	२७.	पासी
	रामदासी, रविदासी	२८.	पेरना
१०.	चनाल	२९.	फेररा
११.	डापी	३०.	सनहाई
१२.	दड़े	३१.	सनहाल
१३.	डेहा, डैया, डेया	३२.	सांसी, भेड़कुट, मनेश
१४.	धानक	३३.	संसोई
१५.	ढोगरी, ढांगरी, सिग्गी	३४.	सपोला
१६.	डूमना, महाशा, डूम	३५.	सरैडा
१७.	गगडा	३६.	सिक्कीगर
१८.	गंडीला, गण्डील, गोण्डोला	३७.	सिरकीबंद

भाग १५ वा—राजस्थान

१.	आदधर्मी	७.	बलाई
२.	अहरी	८.	बांसफोर, बांसफोड
३.	बादी	९.	बावरी
४.	बागरी, बागडी	१०.	बर्गी, बर्गी, बिर्गी
५.	बैरवा, बेरवा	११.	बावरिया
६.	बाजीगर	१२.	बेडिया, बेरिया

भाग १५ वा—राजस्थान—चालू

१३.	आंडे	३३.	कंजर, कुंजर
१४.	भंगी, चुडा, मेहतर, औलगना, रुखी, मलकाना, हलालखोर, लालबेंगी, बालिमकी, बालमीकी, कोरार, झाडमाली	३४.	कपाडिया, सांसी
१५.	बिदाकिया	३५.	खंगार
१६.	बोला	३६.	खटीक
१७.	चमार, भंभी, बंभी, भंभी, जटिया, जाटव, जाटवा, मोची, रैदास, रैहिदास, रेड, रैगड, रामदासिया, असादारू, असोदी, चमडिया, चम्भार, चामगार, हरलया, हराली, खलपा, मचिगार, मोचीगर, मादर, मादिंग, तेलुगु मोची, कामटीमोची, राणीगार, रोहित, सामगार.	३७.	कोली, कोरी
१८.	चांडाल	३८.	कूचबंद, कुचबंद
१९.	दबगर	३९.	कोरिया
२०.	धानक, धानुक	४०.	मदारी, बाजीगर
२१.	धानकिया	४१.	महार, तराल, घेगुमेगु
२२.	धोबी	४२.	माहयावंशी, डेड, डेडा, वणकर, मारू वणकर
२३.	डोली	४३.	मजहबी
२४.	डोमा, डोम	४४.	मांग, मातंग, मिनीमादिग
२५.	गांडिया	४५.	मांग गारोडी, मांग गारुडी
२६.	गरांचा, गंचा	४६.	मेघ, मेघवाल, मेघवल, मेघवर
२७.	गारो, गरुड, गुर्डा, गरोडा	४७.	मेहर
२८.	गवारिया	४८.	नट, नुट
२९.	गोघी	४९.	पासी
३०.	जीनगार	५०.	रावल
३१.	कालवेलिया, सपेरा	५१.	सालबी
३२.	कामड, कामडिया	५२.	सांसी
		५३.	सतिया, सतिया
		५४.	सरभंगी
		५५.	सराडा
		५६.	सिंगीवाला
		५७.	थोरी, नायक
		५८.	तीरगर, तीरबंद
		५९.	तुरी

भाग १६ वा—तामिळनाडु

१.	आदि आंध	२४.	जग्गाली
२.	आदि द्रविड	२५.	जम्बुवुलु
३.	आदि कनटिक	२६.	कड़इयन
४.	आजिला	२७.	कवकलन (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिस्तेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्या- मध्ये).
५.	अरुंततिथार	२८.	कल्लादि
६.	अव्यनवर (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिस्तेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्या- मध्ये)	२९.	कनककन, पाड़ना (निलगिरी जिल्ह्यामध्ये)
७.	बेरा	३०.	करिम्पालन
८.	बकुडा	३१.	कावरा (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिस्तेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्या- मध्ये)
९.	बंडी	३२.	कोलियन
१०.	बेलरा	३३.	कूसा
११.	भरतर (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिस्तेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्या- मध्ये)	३४.	कटन, कूडन (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिस्तेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्या- मध्ये)
१२.	चन्किलियन	३५.	कुडुम्बन
१३.	चलवादि	३६.	कुरवत, सिढ्हनार
१४.	चमार, मुची	३७.	मदारी
१५.	चांडाल	३८.	मादिग
१६.	चेहमान	३९.	मैला
१७.	देवेन्द्रकुलयन	४०.	माल
१८.	डोम, डोम्बारा पैडी, पानो	४१.	मन्नन (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिस्तेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्या- मध्ये).
१९.	डोक्वान	४२.	माविलान
२०.	गोडागली		
२१.	गोड्डा		
२२.	गोसंगी		
२३.	होलेय		

भाग १६ वा—तांबिळनाऱ्हु—चालू

४३.	मोगार	६०.	पुंदिरै वळन
४४.	मुण्डाला	६१.	राणीपार
४५.	नलकेश्वर	६२.	सामगार
४६.	नायाडी	६३.	साम्बन
४७.	पडवन (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिरुनेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्यामध्ये)	६४.	सपरी
४८.	पगडै	६५.	सेम्मन
४९.	पल्लन	६६.	तणन (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिरुनेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्यामध्ये).
५०.	पल्लुवन	६७.	थोटि
५१.	पमवाडा	६८.	तिरुवल्लुवर
५२.	पानन (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिरुनेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्यामध्ये)	६९.	वेल्लन
५३.	पंचम	७०.	वल्लुवन
५४.	पन्नाडी	७१.	वळन (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिरुनेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्यामध्ये)
५५.	पन्नियाडी	७२.	वातिरियन
५६.	परैयन, परयन, साम्बवर	७३.	वेलन
५७.	परवन (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिरुनेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्यामध्ये).	७४.	वेटन (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिरुनेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्यामध्ये)
५८.	पथियन (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिरुनेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्यामध्ये)	७५.	वेटटियान
५९.	पुल्यन, चेरमार	७६.	वेटटुवन (कन्याकुमारी जिल्ह्यामध्ये आणि तिरुनेलवेली जिल्ह्याच्या शेंकोट्टा तालुक्यामध्ये)

भाग १७ वा—त्रिपुरा

१.	बागदी	१७.	कनुह
२.	भुईवाली	१८.	केवत
३.	भुनर	१९.	खादित
४.	चमार, मूची	२०.	खारिया
५.	दानदासी	२१.	कोच
६.	धेनुअर	२२.	कोयर
७.	धोबा	२३.	कोल
८.	डूम	२४.	कोरा
९.	घासी	२५.	कोटाल
१०.	गोर	२६.	महिष्यदास
११.	गुर	२७.	माली
१२.	जैलेया कैवतं	२८.	मेहतर
१३.	कंहार	२९.	मुसहर
१४.	कालिदी	३०.	नामशृद्र
१५.	कान	३१.	पाटनी
१६.	कण्डा	३२.	सबर

भाग १८ वा—उत्तर प्रदेश

१.	अगरिया	११.	बालमीकि
२.	बघिक	१२.	बंगाली
३.	बादी	१३.	बनमानुष
४.	बहेलिया	१४.	बांसफोड
५.	बैगा	१५.	बरवार
६.	बैसवार	१६.	बसोड
७.	बजनिया	१७.	बावरिया
८.	बाजगी	१८.	बेलदार
९.	बलहार	१९.	बेरिया
१०.	बलाई	२०.	भंतू

भाग १८ वा—उत्तर प्रदेश—चालू

२१.	भुईया	४४.	करबल
२२.	भुईयार	४५.	खराहा
२३.	बारिया	४६.	खरवार (बनबांसी व्यतिरिक्त)
२४.	चमार, धुसिया, गुसिया, जाटब	४७.	खटीक
२५.	चेरो	४८.	खोरोट
२६.	दबगर	४९.	कोल
२७.	धंगड	५०.	कोरी
२८.	धानुक	५१.	कोरवा
२९.	धरकार	५२.	लालबेगी
३०.	धोबी	५३.	मजबार
३१.	डोम	५४.	मजहबी
३२.	डोमर	५५.	मुसहर
३३.	दुसाध	५६.	नट
३४.	धरामी	५७.	पंखा
३५.	धासिया	५८.	परहिया
३६.	गोड	५९.	पासी, तरमाली
३७.	खाल	६०.	पाटरी
३८.	हबड़ा	६१.	रावत
३९.	हरी	६२.	सहारया
४०.	हेला	६३.	सिनौढ़िया
४१.	कलावाज	६४.	सांसिया
४२.	कंजर	६५.	शिल्पकार
४३.	कपड़िया	६६.	तुरैहा

भाग १९ वा—पश्चिम बंगाल

१.	बागडौ, दुले	३०.	करेंगा, कोरंगा
२.	बहेलिया	३१.	कौर
३.	बायती	३२.	केवट, केयेट
४.	बतर	३३.	खैरा
५.	बौरी	३४.	खटीक
६.	बेलदार	३५.	कोच
७.	भोगता	३६.	कोनाई
८.	भुईमाली	३७.	कोनवार
९.	भुईया	३८.	कोटाल
१०.	बिद	३९.	कुरारियर
११.	चमार, चर्मकार, मोची, मुची, रविदास, रुद्धिमा	४०.	लालबेगी
१२.	चौपाल	४१.	लोहार
१३.	दबगर	४२.	महार
१४.	दामाई (नेपाली)	४३.	माल
१५.	धोबा, धोबी	४४.	मल्लाह
१६.	दोयाई	४५.	मुसहर
१७.	डोम, धंगड	४६.	नामशूद्र
१८.	दोसाध, दुसाध, धारी, धारही	४७.	नट
१९.	धासी	४८.	नूनिया
२०.	गोमरही	४९.	पलिया
२१.	हलालखोर	५०.	पान, सवासी
२२.	हरी, मेहतार, मेहतोर, भंगी	५१.	पासी
२३.	जेलेया बर्त	५२.	पाटनी
२४.	झालो मालो, मालो	५३.	पोद, पौन्ड्रा
२५.	कादर	५४.	राजवंशी
२६.	कामी (नेपाली)	५५.	राजवार
२७.	कादरा	५६.	शडकी (नेपाली)
२८.	कंजर	५७.	सुनरी (साहा बग्लून)
२९.	कावरा	५८.	तिघर
		५९.	तुरी”.

दुसरी अनुसूची

(कलम ४ पट्टा)

प्रकरण १ ले

“संविधान (अनुशृच्छित जनजाती) आदेश, १९५०” मध्ये—

(क) परिच्छेद ३ ऐवजी पुढील परिच्छेद घालावा :—

“३. एखादे राज्य अथवा एखादा जिल्हा किंवा त्याचा अन्य प्रादेशिक विभाग यासंबंधी या आदेशात असलेल्या कोणत्याही निर्देशाचा अर्थ, १ मे, १९७६ रोजी रचना करण्यात आल्याप्रमाणे ते राज्य, तो जिल्हा किंवा तो अन्य प्रादेशिक विभाग यांचा निर्देश म्हणून लावण्यात येईल.”;

(ख) अनुसूचीऐवजी पुढील अनुसूची घालावा :—

“अनुसूची

भाग १ ला—आंध्र प्रदेश

१. अंध
२. वगटा
३. भील
४. चेंचु, चेंचुवार
५. गडवा
६. गोळ, नायकपोड, राजगोळ
७. गोड (एजन्सीच्या भूप्रदेशात)
८. हिल रेडि
९. जातपू
१०. कम्मर
११. कटुनायकान
१२. कोलम, मध्यरवर्लू
१३. कोळ दोरा
१४. कोळ कापूस
१५. कोळा रेडी
१६. कोंध, कोडि, कोदू, देसेय कोंध, डोंगरिया कोंध, कट्टिया कोंध, टिकिरिया कोंध, येनिटी कोंध
१७. कोटिया, वेठो ओरिया, बारतिका, धुलिया, डुलिया, होल्बा, पैको, पुटिया, सन्तोण, सिंधोपैको
१८. कोया, गोड, राजा, राशा, कोया, लिंगधारी कोया (सामान्य), कोट्टू कोया, मिणे कोया, राज कोया

१९. कुलिया
२०. माळी (आदिलावाद, हैद्राबाद, करीमनगर, खम्मम, मेहबूबनगर, मेदक नालगोदा, निझामवाद व वरंगल जिल्हे वगळून)
२१. मझा ढोरा
२२. मुखा ढोरा, नूका ढोरा
२३. नायक (एजन्सी भूप्रदेशात)
२४. परधन
२५. पोर्जा, परंगीपेर्जा
२६. रेडी ढोरा
२७. रोणा, रेणा
२८. सवार, कापु सवार, मालिशा सवार, खुट्टा सवार
२९. सुगाली, लंबाडी
३०. थोटी (आदिलावाद, हैद्राबाद, करीमनगर, खम्मम, मेहबूबनगर, मेदक, नलगोडा, निझामवाद व वरंगल जिल्ह्यांमध्ये)
३१. वालिमकी (एजन्सी भूप्रदेशात)
३२. येनाडी
३३. येऱ्कुल

भाग २ रा—आसाम

(एक) स्वायत्त जिल्ह्यांमध्ये—

१. चाकमा
२. डिमासा, कछारी
३. गारो
४. हाजंग
५. हार
६. खासी, जयन्तिया, सिंतेंग, प्लार, वार, भोई, लिंगनागम
७. कोणत्याही कूकी वन्यजमाती, त्यांमध्ये पुढील जमातींचा समावेश आहे :—

- (एक) चियाते, चियेते
(दोन) चांगसान
(तीन) चंगलोई
(चार) दौगेल
(पाच) गमल्हो
(सहा) गागटे

- (सात) गुइते
(आठ) हांचेंग
(नऊ) हौकिप, हौपित
(दहा) हौलाई
(अकारा) हैंगाना
(बारा) हंसुध
(तेरा) हांगखवाल, रंगखल
(चौदा) जंबे
(पंधरा) ऊचौंग
(सोळा) ऊतीलंग, खोतालोंग
(सतरा) खेलमा
(अठरा) खोलू
(एकोणीस) किपोन
(वीस) कुकी
(एकवीस) लेथांग
(वावीस) ल्हाधुम
(तेवीस) ल्हाजेम

भाग २ था—आसाम—चालू

(चौबीस)	ल्होबुन	(पस्तीस)	थांग्यू
(पंचवीस)	लुफैग	(छत्तीस)	उइबू
(साव्यीस)	मजेल	(सदतीस)	ब्हाइफे
(सत्तावीस)	मिसाउ		
(अद्वावीस)	रिआग		
(एकोणतीस)	सैहैम		
(तीस)	सेल्नाम		
(एकतीस)	सिंगसन		
(बत्तीस)	सितलहो		
(तेहतीस)	सुकरे		
(चौतीस)	थाडो		

दोन स्वायत्त जिल्हे वगळून आसाम राज्यामध्ये

१. कछारमध्ये वर्धन
२. बडोकछारी
३. डयोरी
४. होजाई
५. कछारी, सोन्वाल

६. लाखेर
७. मान (ताई बोली बोलणारे)
८. कोणतीही मिझो (लुशाई) वन्य जमात
९. मिकिर
१०. कोणतीही नागा वन्य जमात
११. पावी
१२. सिंतेंग

भाग ३ रा—बिहार

१. असूर
२. बेगा
३. बनजारा
४. बठुडी
५. बेदिया
६. भूमिज (उत्तर छोटा नागपूर, दक्षिण छोटा नागपूर विभाग व संथाळ परगणा जिल्हा यांमध्ये)
७. बिज्ञिया
८. बिरहोर
९. विरजिया
१०. देरो
११. चिक बराईक
१२. गोंड
१३. गोराईत
१४. हो

१५. करमाली
१६. खरिया
१७. खरवार
१८. खोंड
१९. किसान
२०. कोया
२१. कोरवा
२२. लोहार, लोहरा
२३. माहली
२४. माल पहाडिया
२५. मुन्डा
२६. उरोव
२७. परह्या
२८. संथाळ
२९. सोरिया पहाडिया
३०. सावर

भाग ४ था—गुजरात

१. बडी
२. बावचा, बामचा
३. भरवाढ, (अलेच्छ, बराढ आणि गीर या जंगलांच्या कडपटूच्या प्रदेशात)
४. भील, भील गरासिया, धोली भील, डुंगरी भील, डुंगरी गरासिया, भेवासी भील, रावळ भील, तडवी भील, भगालिया, भिलाला, पावडा, बसावा, बसावे
५. चरण (अलेच्छ, बराढ आणि गीर या जंगलांच्या कडपटूच्या प्रदेशात).
६. चौधारी (सुरत व बलसाड जिल्ह्यांमध्ये)
७. चौधरा
८. धनक, तडवी, तेतारिया, बलवी
९. धोडिया
१०. दुबला, तलविया, हलपती
११. गमित, गम्ता, गविट, मावची, पडवी
१२. गोंड, राजगोंड
१३. कथोडी, काटकरी, ढोर कथोडी, ढोर काटकरी
१४. कोकणा, कोकणी, कुकणा
१५. कोली (कच्छ जिल्ह्यामध्ये)

१६. कोली ढोर, टोकरे कोली, कोल्वा, कोल्था कोली
१७. कुन्बी (दांग्य जिल्ह्यामध्ये)
१८. नायकाडा, नायेक, चोलीवाला नायक, कपाडिया नायक, मोटा नायक, नाना नायक
१९. पाघ
२०. पर्धी (कच्छ जिल्ह्यामध्ये)
२१. पर्धी, अदविचिन्चेल, फासेपारधी (अमरेली, भावनगर, जामनगर, जूनागढ, कच्छ, राजकोट व सुरेन्द्रनगर जिल्ह्ये सौडून) पटेलिया
२२. पोमला
२३. रवरी (अलेच्छ, बराढ आणि गीर जंगलांच्या कडपटूच्या प्रदेशात)
२४. राथवा
२५. सिंही (अमरेली, भावनगर, जामनगर, जूनागढ, राजकोट व सुरेन्द्रनगर जिल्ह्यांमध्ये).
२६. वावरी (कच्छ जिल्ह्यामध्ये)
२७. वारली
२८. विटोलिया, कोटवालिया, बरोडिया

भाग ५ वा—हिंदूचल प्रवेश

१. भोट, बोढ
२. गदी [लाहौल व स्पीती जिल्हांमध्यतिरिक्त ' पंजाब पुनर्रचना अधिनियम, १९६६' (१९६६ चा ३१) च्या कलम ५ च्या पोट-कलम (१) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेली राज्यक्षेत्रे वगळून]
३. गुजर ['पंजाब पुनर्रचना अधिनियम, १९६६' (१९६६ चा ३१)-कलम ५ च्या पोटकलम (१) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेली राज्यक्षेत्रे वगळून]

४. जाद, लाम्बा, खम्पा
५. कनोरा, किनारा
६. लाहौल
७. पंगवाला
८. स्वांगला

भाग ६ वा—कर्नाटका

१. अदियन
२. बडी
३. बवचा, बम्बा
४. भील, भील गरासिया, धोली भील, डुगरी भील, डुगरी गरासिया, मेवासी भील, रावल भील, तडवी भील, भगालिया, भिलाला, पवरा, वासव, वासवे चेचू, चेचवार
५. चोधरा
६. दुबला, तालाविया, हल्पति
७. गामिट, गमटा, गाविट, मावचि, पदवी, वाल्वी
८. गोड, नायकपोड, राजगोड
९. गोवडाळ
१०. हक्कीपिक्की
११. हासालव
१२. इरुलर
१३. इश्लिगा
१४. जेनु कुरुवा
१५. काढू कुरुवा
१६. कम्पार (दक्षिण कॅनरा जिल्हा व मैसूर जिल्हाच्या कोलेगाल तालुका यांमध्ये)
१७. कनियन, कन्यान (मैसूर जिल्हाच्या कोलेगाल तालुक्यामध्ये)
१८. काथोडी, काटकरी, छोर कथोडी, छोर काटकरी, सोन कथोडी, सोन काटकरी काटू, नायकन
१९. कोंकण, कोंकणी, कुकणा
२०. कोली ढोर, टोकरे कोली, कोल्ता, कोल्ता

२३. कोंडा कापूस
२४. कोरग
२५. कोटा
२६. कोया, भिने कोया, राजकोया
२७. कुडिया, मेलाकुडी
२८. कुरुब (कूर्ग जिल्ह्यामध्ये)
२९. कुरुमान
३०. महा मालासार
३१. मलाईकुडी
३२. मालासार
३३. मालायेकाळ्डी
३४. मालेश
३५. मराठा (कूर्ग जिल्ह्यामध्ये)
३६. मराटी (दक्षिण कॅनरा जिल्ह्यामध्ये)
३७. मेडा
३८. नायकडा, नायक, चौलीवाला नायका, कपाडिया नायका, मोटा नायक, नाना नायक
३९. पल्लीयान
४०. पानियान
४१. पार्धी, अडविचिचर, पनसे पार्धी
४२. पटेलिया
४३. राथावा
४४. शोलगा
४५. सोलीगाळ
४६. तोडा
४७. वरली
४८. विटोलिया, कोतवालिया, बारोडिया
४९. येरावा

भाग ७ वा—केरळ

१. आडियन
२. अरांडन
३. अरावालन्.
४. हिल पुलया
५. इरुलर, इरुलन्
६. कादर
७. कमारा ['राज्य पुनर्रचना अधिनियम, १९५६' (१९५६ चा ३७)-कलम ५ च्या पोटकलम (२) द्वारे विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे मालावार जिल्ह्यामध्ये समाविष्ट असलेल्या क्षेत्रांमध्ये]
८. कणिकारन, काणिकर
९. कटुनायकन्
१०. कोच्चूवेलन

११. कोंडा कापूस
१२. कोंडरेडि
१३. कोरग
१४. कोटा
१५. कुडिया, मेलाकुडी
१६. करचिचान्
१७. कुरुमन्
१८. कुरुम्बा
१९. महामालासार
२०. मलय अर्थन्
२१. मलय पंडारम्
२२. मलय वेडन
२३. मलकुर्बन
२४. मालासार

भाग ७ वा—केरळ—चालू

२५.	मलयन [‘राज्य पुनर्रचना अधिनियम, १९५६’ (१९५६ चा ३७) कलम ५ च्या पोटकलम (२) हारे विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे आलाबार जिल्हामध्ये समाविष्ट असलेली क्षेत्रे वगळून]	२९.	मुतुवान, मुदुगर, मुदुबन
२६.	मलयरपर	३०.	पल्लेयान
२७.	मनान	३१.	पल्लिधान
२८.	भाराटि (कधोर जिल्हाच्या होसडुग आणि कासरगोड तालुक्यामध्ये)	३२.	पल्लिदार
		३३.	पाणियन्
		३४.	उल्लाडन
		३५.	उरालि

भाग ८ वा—मध्य प्रदेश

१.	अगरिया	२८.	कोरवा, कोडाकू
२.	आन्ध	२९.	मांझी
३.	बैगा	३०.	मझवार
४.	भैना	३१.	मवासी
५.	भारिआ भूमिआ, भुईआर, भुमियां, भुमिआ, भारिया, पालिहा, पांडो	३२.	मीना (विदिशा जिल्हाच्या सिरोज उप-विभागामध्ये)
६.	भतरा	३३.	मुंडा
७.	भील, भिलाला, बरेला, पटलिया	३४.	नगेसिया, नागासिया
८.	भील मीना	३५.	उरांव, धानका, धनगढ
९.	भंजिया	३६.	पनिका (छत्रपुर, दतिया, पन्ना, रिवा, सतवा, शाहडोल, सिंधी व टिकमगढ जिल्हां-मध्ये)
१०.	बिआर, बीआर	३७.	पाव
११.	बिझवार	३८.	परधान, पथारी, सरौती
१२.	बिरहुल, बिरहोर	३९.	पारधी (भोपाल, रायझेन, सिहोर जिल्हां-मध्ये)
१३.	दगोर, दामरिया	४०.	पारधी, बहेलिया, बहेलिया, चिता पारधी, लंगोली पारधी, फांसे पारधी, शिकारी, टकनकर, टाकिया
१४.	धनवार		[(१) बस्तर, छिदवाडा, मंडला, रायगढ, सिवनी आणि सरगुजा जिल्हे, (२) बालाघाट जिल्हाचा बेहर तालुका, (३) बैतूल जिल्हाचे बैतूल व भैसदेही तालुके, (४) विलासपुर जिल्हाच्या विलासपुर व कोटधोरा तहसिली, (५) दुर्ग जिल्हाचे दुर्ग व बलोड तहसिली, (६) राजनंदगाव जिल्हाच्या चौकी, मानपुर आणि महाला महसूल निरीक्षकांची मंडले, (७) जबलपुर जिल्हाच्या सुरवारा, पाटन व सिहोर तहसिली, (८) होशगाबाद जिल्हाच्या होशगाबाद व सुहापुर तहसिली आणि नरसिंहपुर जिल्हा, (९) खांडवा जिल्हाच्या हरसुद तहसिली, (१०) रायपुर जिल्हाच्या बिद्रा-नवगढ, धमतरी व महासमुन्द तहसिली यामध्ये]
१७.	हलबा, हलबी	४१.	परजा
१८.	कमार	४२.	सहारिया, सहारिआ, सेहरिजा, सहरिया, सोसिया, सोर
१९.	कारकू	४३.	साजोंता, संता
२०.	कवर, कँवर, कोर, चेरवा, राठिया, तनवर,	४४.	सौर
२१.	छत्री	४५.	सावर, सवरा
२२.	कीर (भोपाल, रायझेन व सिहोर जिल्हां-मध्ये)	४६.	सोनर
२३.	खरवार, कोदर		
२४.	खरिया		
२५.	कोंध, खोंड, कांध		
२६.	कोलम		
२७.	कोरकू, बोपची, मावसी, निहाल, नाहुल, बोंधी, बोंडेया		

भाग ९ वा—महाराष्ट्र

१.	आंध	२१.	काथोडी, कातकरी, होर काथोडी, होर कातकरी, सोन काथोडी, सोन कातकरी.
२.	बैगा	२२.	कवर, कांवर, कोर, चेरवा, राठिया, तन्वर, छटी.
३.	बरडा	२३.	खेरवार
४.	बावचा, बासचा	२४.	खरिया
५.	भैता	२५.	कोकणा, कोकणी, कुकना
६.	भारिया, भूमिया, भुईनहार-भूमिया, पांडो	२६.	कोल
७.	भाता	२७.	कोलाम, मुच्चेरवारलु
८.	भिल, भिल गरासिआ, ढोली भिल, डुंगरी भिल, डुंगरी गरासिया, मेवासी भिल, रावल भिल, तडवी भिल, भगालिया, भिलाला, पावरा, वसावा, वसावे.	२८.	कोळी ढोर, टोकरे कोळी, कोलचा, कोलधा कोळी महादेव, डोंगरकोळी
९.	भुजिया	२९.	कोळी मल्हार
१०.	विक्कावार	३०.	कोळी
११.	विरहुल, विरहोर	३१.	कोध, खोंड, कांध
१२.	चोधरा (अकोला, अमरावती, भंडारा, बुलढाणा, चंद्रपूर, नागपूर, वर्धा, यवतमाळ, औरंगाबाद, बीड, नांदेड, उस्मानाबाद व परभणी जिल्हे सोडून).	३२.	कोरकू, बोंची, मोवासी, निहाल, नहूल, बोंधी, बोंडेया
१३.	धाणका, तडवी, तेतारिया, वळवी	३३.	कोया, भिनेकोया, राजकोया
१४.	धनवार	३४.	नगेसिया, नगासिया
१५.	धोडिया	३५.	नाइकडा, नायका, चोळीवाला नायका, कापडिया नायका, मोटा नायका, नाना नायका
१६.	दुबळा, तलामिया, हलपति	३६.	ओरांव, धनगड
१७.	गाभित, गामटा, गावित, मावची, पाडवी	३७.	परधान, पाथरी, सरोटी
१८.	गोंड किवा राजगोंड, आरख, अराख, अगारिया, असूर, बडीमारिया, बडामारिया, भाटोला, भिम्मा, भता. कोइलाभूती, भार, विजनहौर्ने मारिया, छौटा मारिया, दडामी मारिया, धुरु, धुरवा, धोबा, धुलिया, डोरला, गायकी, गट्टा, गट्टी, गायता, गोंड गोवारी, हिल मारिया, कांदरा, कलगा खटेला, कोयतार, कोया, खिरवार, खिरवारा, कुच मारिया, कुचकी मारिया, माडिया, मारिया, माना, मच्चेवार, मोघ्या, मोगया, मोघ्या, मुडिया, मुरिया, नागरची, नाईकपोड, नागवंशी, ओझा, राज, सोनज्जारी झरेका, याठिया, घोट्या, वाडमारिया, वडेमारिया.	३८.	पारधी, आडवीचिचेर, फांस पारधी, फासे-पारधी, लंगोटी पारधी, बहेलिया, बहेलिया, चिता पारधी, शिकारी, टाकणकर, टाकिया.
१९.	हलबा, हलवी	३९.	परजा
२०.	कमार	४०.	पटेलिया

भाग १० वा—मणिपुर

१.	आयमोल	१६.	मैरिंग
२.	एनाल	१७.	कोणतीही मिजो (लुशाई) वन्य जमात
३.	अंगामी	१८.	मोन्सेंग
४.	चिरु	१९.	मायोन
५.	चौथे	२०.	पाइटे
६.	गंगते	२१.	पुरुम
७.	हमार	२२.	राल्टे
८.	कावुई	२३.	सेमा
९.	कच्चानागा	२४.	सिम्टे
१०.	खोइराओ	२५.	सूहटे
११.	कोयरंग	२६.	तेंगखुल
१२.	कोम	२७.	याडी
१३.	लैमगैग	२८.	व्हाइफे
१४.	माओ	२९.	जाओ
१५.	मराम		

भाग ११ वा—सेधालय

१.	चाककमा	(एकोणीस) किपेगन
२.	दिमासा, कछारी	(वीस) कूकी
३.	गारो	(एकवीस) लेशांग
४.	हाजंग	(बावीस) लहांगम
५.	हमार	(तेवीस) लहाजम
६.	खासी, जैतिया, सितेग, ज्ञार, वार, भोई, लिगाम	(चौवीस) लहोबुन
७.	कोणत्याही कुकी वन्य जमाती (एक) विधाते, विधेते (दोन) चंगसान (तीन) चंगलोई (चार) दौगेल (पाच) गमल्ही (सहा) गंगते (सात) गळते (आठ) हैंगंग (नऊ) हैकिप, हैपित (दहा) हौलाई (अकरा) हेगंना (बारा) हौनमुध (तेरा) हांग्लोबाल, रंग्लोल (चौदा) जंग्बे (पंधरा) खौचंग (सोळा) खौलंग, खोतालंग (सतरा) खेलमा (अठ्या) खालु	(पंचवीस) लुक्केग (साव्हीस) माजेल (सत्तावीस) मिसाऊ (अठ्ठावीस) रियांग (एकोणतीस) सैरहैम (तीस) सैल्नाम (एकतीस) सिगसन (बत्तीस) सितल्ही (तेहेतीस) सुक्ते (चौतीस) थादो (पस्तीस) थांन्यु (छत्तीस) उड्डू (सदतीस) व्हाइकै-सहित लाखेर
८.		मान (ताई बोली)
९.		कोणतीही मिजो (लुशाई) वन्य जमात
१०.		मिकिर
११.		कोणतीही नागा वन्य जमात
१२.		पावी
१३.		सितेग

भाग १२ वा—उडीता

१.	बागडा	२९.	खडिआ, खडिया
२.	बैगा	३०.	खारवार
३.	बणजारा, वणजारी	३१.	खोड, कोड, कन्ध, नांगुली कंधा, शीथा कंधा
४.	वाथुडी	३२.	किसान
५.	भौतडा, धोतडा	३३.	कोल
६.	भुड्या, भूया	३४.	कोल्हा लोहार, कोल-लोहार
७.	भूमिआ	३५.	कोल्हा
८.	भूमिज	३६.	कोली, मल्हार
९.	भुजीआ	३७.	कोडादोरा
१०.	बिजाल	३८.	कोरा
११.	बिज्जिआ, बिझोआ	३९.	कोरुआ
१२.	बिरहोर	४०.	कुटिआ
१३.	बोंडो पोरजा	४१.	कोया
१४.	चेंचु	४२.	कुली
१५.	दाल	४३.	लोधा
१६.	देसुआ भूमिज	४४.	मादिआ
१७.	धारुआ	४५.	माहालि
१८.	दिदवी	४६.	मांकिडी
१९.	गादवा	४७.	मांकिरडिआ
२०.	गांडिया	४८.	माटिआ
२१.	धारा	४९.	मिर्धा
२२.	गोड, गोंडो	५०.	मुंडा, मुंडा लोहरा, मुंडा-महाली
२३.	हो	५१.	मुंडारी
२४.	होलवा	५२.	ओमनात्या
२५.	जातु	५३.	ओरांब
२६.	जुआंग	५४.	पेरेगा
२७.	कंध गोड	५५.	परोजा
२८.	कावार	५६.	पेटिया

भाग १२ वा—उडीसा—चालू

५७. राजुआर
५८. साताल
५९. सवोरा, सवर, सौरा, सहरा
६०. शबर, लोधा
६१. साऊतो
६२. थारुआ

भाग १३ वा—राजस्थान

१. भील, भील गरासिया, धोली भील, डुंगरी भील, डुंगरी गरासिया, मेवासी भील, रावल भील, तडवी भील, भगालिया, भलाला, पावरा, वसवा, वसवे
२. भील भीना
३. डामोर, डामरिया
४. धाणका, तडवी, तेतारिया, वलवी
५. गरसिया (राजपूत गरासिया वगळून)
६. काथोडी, कातकरी, ढोर कातोडी, ढोर कातकरी, सोन कातोडी, सोन कातकरी
७. कोकना, कोकनी, कुकणा
८. कोली ढोर, टोकर-कोली, कोलचा, कोलवा
९. मीना
१०. नायकडा, नायक, चोलिवाला नायक, कपाडिया नायक, मोटा नायक, नाना नायक
११. पटेलिया
१२. सेहारिया, सेहरिया, सहारिया

भाग १४ वा—तामिळनाडु

१. अडियन
२. अरनाइन
३. एरवल्लन
४. इरुलर
५. काडर
६. कम्मारा (कन्याकुमारी जिल्हा आणि तिरुनेलवेली जिल्हाचा शेंकोट्टा तालुका वगळून)
७. कनिकरण, कनिकर (कन्याकुमारी जिल्हा व तिरुनेलवेली जिल्हाचा शेंकोट्टा तालुका यांमध्ये)
८. कनियन, कन्यन
९. काट्टुनायककन
१०. कोचुवल्लन
११. कोंडा कपूस
१२. कोंडारेइडि
१३. कोरागा
१४. कोटा (कन्याकुमारी जिल्हा आणि तिरुनेलवेली जिल्हाचा शेंकोट्टा तालुका वगळून)
१५. कुडिया, मेला कुडी
१६. कुरिंच्छन
१७. कुरुम्बास (निलगिरी जिल्हामध्ये)
१८. कुरुमान्त्य
१९. महा मल्लेसर
२०. मलै अरेयन
२१. मलै पंडाराम
२२. मलै बैडन
२३. मलकुरवन
२४. मल्लेसर
२५. मल्याली (धर्मपुरी, उत्तर अकांठ, पुडुकोट्टाई, सलेम, दक्षिण अकांठ आणि तिरुचिरापल्ली जिल्हामध्ये)
२६. मलयेकंडी
२७. माब्रन
२८. मुडुगर, मुडूवन
२९. मदुवन
३०. पाल्ल्यन
३१. पलियन
३२. पल्ल्यर
३३. पनियन
३४. शोलागा
३५. टोडा (कन्याकुमारी जिल्हा व तिरुनेलवेली जिल्हाचा शेंकोट्टा तालुका वगळून)
३६. उरली

भाग १५ वा—त्रिपुरा

१. भील
२. भूटिया
३. चैमल
४. चकमा
५. गारो
६. हलाम
७. जमातिया
८. खसिया
९. कुकी, पुढील उप-जनजातीसुद्धा :—
- (एक) बाल्टे
- (दोन) बेललहुत
- (तीन) छात्य
- (चार) फुन
- (पाच) हजांगो
- (सहा) जंगतेई
- (सात) खरेंग
- (आठ) केफंग
- (नवा) कुन्तेई
- (दहा) लाइकंग
- (अकरा) लेनतेई
- (बारा) मिजेल
- (तेचा) नमते
- (चोदा) पाइतु, पाइते
- (पंधरा) रंगचान
- (सोला) रंखल
- (सतरा) अंगलुया
१०. लेप्चा
११. लुसाई
१२. मग
१३. मंडा, कौर
१४. नोआतिया
१५. ओरांग
१६. रियांग
१७. सन्ध्याल
१८. तिपुरा, त्रिपुरी, टीपरा
१९. उचई

भाग १६ या—पश्चिम बंगाल

१.	असुर	२०.	कोडा
२.	बैगा	२१.	कोरवा
३.	वेदिया, विदिया	२२.	लेप्चा
४.	मूमिज	२३.	लीधा, खेडिया, खाडिया
५.	भूटिया, शेरपा, टोटो, दुकपा, कनाते, तिबेटी, योलमो	२४.	लौहारा, लौहरा
६.	बीरहड	२५.	मध
७.	बिर्जिया	२६.	माहली
८.	चाकमा	२७.	महली
९.	चेरी	२८.	माल पहाडिया
१०.	चिक बारैक	२९.	मेच
११.	गारो	३०.	ग्रू
१२.	गोड़	३१.	गुडा
१३.	गोडत	३२.	नागेसिया
१४.	हाजंग	३३.	ओरांव
१५.	हो	३४.	पाढऱ्या
१६.	करमाली	३५.	रामा
१७.	खाडवार	३६.	सन्थाल
१८.	खोड	३७.	सौरिया पहाडिया
१९.	किसान	३८.	सावर.”

प्रकरण २ रे

“संविधान (अंदमान व निकोबार बेटे) अनुसूचित जनजाती आदेश, १९५९” यामध्ये—

(क) परिच्छेद २ मधील “त्या अनुसूचीमध्ये त्यांच्या बाबतीत विनिर्दिष्ट केलेल्या स्थानिक भागामध्ये रहिवास करणाऱ्या” या शब्दांपेक्जी “त्या संघ राज्यक्षेत्रामध्ये रहिवास करणाऱ्या” हे शब्द घालप्यात येतील;

(ख) अनुसूचीएवजी पुढील अनुसूची घालावी :—

“अनुसूची

१. अंदमानी, चारिसर, चारी, कोरा, टाबो, बो, येरे, कोडे, बीय, बालावा, बोजीगियाब, जवाई, कोल.
२. जरावा.
३. निकोबारी.
४. ओंगे.
५. सेंटिनेली.
६. शोम पेन.”.

झी. एस. रमावेदो,
सचिव, भारत सरकार.

Secretary to the Government of India.